

Fesztivál-minősítési rendszer

Konferencia a közönségnevelés új, európai módszereiről

A közönség átlag életkora Európaszerte egyre nő, míg száma egyre csökken. Pesszimista becslések szerint 15-20 év múlva már nem lesz, aki beüljön az előadásokra. Közönség hiányában a legjobb fesztiválok is megszűnhetnek, érdemes ezért a közönségnevelést a legkisebekenél kezdeni. Ehhez kiváló módszer az együttes muzsikálás, a közös produkciók életre hívása, de akár az is, ha a koncerteket viszik el az emberekhez, a város különböző pontjaira. Használni kell a fesztiválok közösségteremtő erejét, kultúrákövetítő hatását. Érdemes átértékelni a rendezvény-sorozatról alkotott elképzeléseinket is, hiszen nem csupán attól válik valami jó fesztivállá, ha magas művészi értéket képvisel, hanem attól is, ha meg tudja szólítani a közönséget, s nemcsak a színpadon találkozik először a néző és az előadó. Az Őrszentpéteren, május közepén, a MEDIAWAVE Fesztivál keretében rendezett *Növelés vagy nevelés?*-című, kétnapos konferencián – amelyet a Magyar Fesztivál Szövetség, a MEDIAWAVE Fesztivál, a Hétrétország Fesztivál és az Europe Jazz Network, az európai fesztiválokat és klubokat összefogó szervezet hívott életre –, számos érdekes modellt mutattak be.

A találkozót május 14-én Márta István köszöntője nyitotta meg, majd a Hétrétország Fesztivált szervező Sülyi Péter beszélt arról, ki miért hív életre fesztivált. Vitaindítónak szánt előadásában – „*A fesztivál, mint műfaj és társadalmi aktivitás*” – elmondta, ennek a műfajnak társadalmi jelentősége van, ami nincs a helyén kezelve, pedig a fesztiválokon közösségi alapú kultúrákövetítés folyik. Kiderült az is, hogy a Mediawave-t szervező Hartyánci Jenővel együtt találták ki, hogy foglalkozni kellene a fesztiválközönség nevelésével, s ennek alapján hívták életre a *Növelés vagy nevelés?* – konferenciát. Majd az eddigi, újkori fesztiváltörténetet Héra Éva tekintette át, nagy részletességgel.

Utcabál a lakótelepen, utcagyerekekkel

Egy saját táborot teremtő, hazai sorozatról, a Summerfestről szervezője, Szigetvári József beszélt. Ez a programsorozat 16 esztendeje alatt különleges közösséget kovácsolt Száhalombattán. A különböző földrészekről érkező, saját költségen utazó táncsoportok tagjainak a lakótelepen élők nyújtanak szállást, s a fellépések mellett utcabált, közös istentiszteletet, étkezéseket is rendeznek. A fesztivál így rendhagyó programokat tartogat az itt élőknek. A szervezőnek nem az a fontos, hogy ez a programsorozat még több nézőt vonzzon, hanem az, hogy emberi kapcsolatok szülessenek, közös rendezvénynek legyenek részesei a lakótelepen élők. Ezért olyanok is elmennek az előadásokra, akiket egyébként nem érdekel a néptánc. Még az utcán csellengő fiatalokat is sikerült bevonnani a programba azzal, hogy rájuk bízta a szórólap-osztogatást. Számukra pedig fontos, hogy a stáb tagjai lehetnek, s maguk válogatták ki, kik azok, akik jól dolgoznak. Ma már önkéntes utánpótlást nevelnek, s még az előadásokat is megnézik. Fontos, hogy ezen a sorozaton nem a színpadon találkozik a néző és a fellépő. Az éjszakai fesztiválklubban pedig még az is kedvet kap a néptánchoz, aki egyébként csak a discót látogatja. A Sum-

merfest 12 napja sokak számára ad hatalmas élményt, miközben nem a világ legjobb művészei lépnek pódiumra... Ráadásul, akik itt járnak, elviszik Magyarország hírét is a világba.

A konferencián Sulyok Judit kutató, a Magyar Turizmus képviselőjében a magyar lakosság fesztivállátogatási szokásait elemezte. Kiderült, hogy nőtt a fesztiválok ismertsége, tíz emberből kilencen tudnak fesztivált megnevezni. A megkérdezettek 36%-a utazott már valahová kifejezetten fesztivál kedvéért. A legnépszerűbbek a gasztronómiai rendezvények, ezt követi a könnyű zene. A hetedik helyen áll a színház és tánc.

A magyar minősítés etalon

Nagyon lényeges a fesztiválok életében az is, hogy tavaly óta minősítésre jelentkezhetnek a programsorozatok. (Ennek keretében a fesztiválra több szakértő látogat el, akik értékelik a rendezvényt tartalmi és technikai szempontok alapján.) A hazai fesztiválminősítés első évének tapasztalatairól Hunyadi Zsuzsa társadalomkutató beszélt. Előadásából kiderült, a minősítést az az előítélet hívta életre, mely szerint sok a rossz fesztivál... Az eddigi minősítés szerint azonban a programoknak csupán 10%-a kapott gyenge minősítést és 10%-át nem lehet fesztiválnak nevezni. A minősítés iránt, amelyet a Magyar Fesztiválszövetség a többi fesztiválszövetséggel karöltve alakított ki, egyre nagyobb a nemzetközi érdeklődés. Sikerült ugyanis olyan rendszert teremteni, amely valamelyest összemérhetővé teszi a programsorozatokat, és ez is segít abban, hogy egyre magasabb színvonalú fesztiválokat látogasson a közönség.

Csecsemőszínház, zenehallgatás a pocokban

Hogyan kell természetesen megszólítani a fiatalokat, hogyan lehet érdekeltté tenni, bevonnani őket? Erről érkezett Novák János, a Kolibri Színház igazgatója, aki egyben az V. Kaposvári Biennálé egyik szervezője, s

ez a fesztivál az ország legjobb gyerekelőadásait gyűjti össze. Novák úgy véli, nagyon fontos a gyerekekkel való foglalkozás. Bár korábban az volt az általános vélekedés, hogy öt éves kor alatt nem szabad a kicsiket színházba vinni, a csecsemőknek rendeznek komoly mozgásszínházi anyagot felvonultató produkcióikat nagyon élvezik a babák, akár csak az anyukák. „A Csecsemőszínház visszaadja a szemlélődés módját. Emellett akadnak olyan újfajta színházi stílust képviselő előadások is, amelyek számot vetnek a gyerekek lelki szükségleteivel, segítenek oldani a szorongásaikat.” – mondta el az igazgató. Hozzátette, akik látogatják az ilyen produkciókat, hamarabb tanulnak meg beszélni, és nagyobb lesz a szókincsük. Sokszor évek múlva mesélnek nagy pontossággal a színházi élményükről. Nagy hatást gyakorol az is a kicsikre, amikor az édesanyjuk pocakjában hallgatnak muzsikát. Azt is lényegesnek tartja emellett, hogy a gyerekszemélyek szerzői is megismerjék a mai iskolások világát, szókincsét. Novák úgy véli, az Operaház is izgalmas kezdeményezéseket kínál a kicsiknek, ilyen például a hangszereket bemutató sorozata, a Hangszervárás vagy a Csengő-bongó. Példamutatónak tartja a Wagner für Kind sorozatot is, ami számos helyszínen aratott már sikert. Ahogy elgondolkoztatónak nevezi a Művészetek Palotájának felmérését, mely szerint azok a legérdeklődőbbek minden műfaj iránt, akik a gyerekeket viszik az előadásokra. Egyébként nyáron, a Művészetek Völgyébe a Kolibri Színház külön gyereksomaggal érkezik...

Kulturális és természetvédelmi egylet

A kapolcsi fesztivál születéséről, eddigi történetéről Márta István beszélt. Kiderült nem fesztivált akartak szervezni, a patakából folyt el a víz, ezért hívta életre a Kapolcsi Kultu-

rális és Természetvédelmi Egyletet. Aztán a Nemzeti Színház zenei vezetőjeként három napos fesztivált szervezett maguknak. Az első előadásokban a kapolcsi gyerekek és állatok statisztáltak. A környék települései pedig sokat tettek azért, hogy csatlakozhassanak a programsorozathoz. Több millió látogatót vonzott a Művészetek Völgye, s idén pedig már a jubileumi fesztiválra készülnek.

Reklám helyett

A konferencia második napján Hartyándi Jenő is kiemelte, egyre nagyobb problémát jelent, hogy a komolyabb műfajok esetében előregszik a publikum. Úgy látja, itthon ösztönösen alkalmaztak már néhány módszert, de érdemes lenne ezeket a hosszú és rövid távú metodikákat alaposabban megismerni. A Mediawave kapcsán elmondta, a sokszínű workshopoknak köszönhetően aktívabban a fiatalok, hozzák magukkal a baráti körüket, és mindez sokkal eredményesebb, mint bármely reklám. Hiszen foglalkozásokat tartanak kész művészeknek és kezdőknek is, s nagyon lényegesek a nemzetközi filmes, fotós és zenei műhelyek.

Majd a Schnittpunkte Festival szervezője, Udo Preis hozzászólásában arról beszélt, lebonthatóak-e a szellemi határok kelet és nyugat között.

Ütős foglalkozás óvodásoknak

Olaszországból érkezett Enrico Blumer, aki éppen arról beszélt, hogyan öregszik el egy programsorozat, ha nem foglalkoznak tudatosan új közönségének kinevelésével, megtalálásával. A Clusone Fesztivál a jazz fontos találkozóhelye volt, harminc esztendővel ezelőtt indult útjára. A programnak a kilencvenes években közel tízezres látogatottsága volt. Sokan a buli, a sztárok miatt jöttek, de aztán az érdeklődők száma egyre csökkent. Nem nevelték ki a megfelelő publikumot, s

így nemcsak az érdeklődők száma, hanem a szponzoroké is csökkent... Bár próbálták az iskolákba is eljutni, hogy a gyerekek életben is találkozzanak ezzel a műfajjal, ebben nem szívesen működtek közre a pedagógusok. S persze a médiajelenlétük is egyre kisebb lett... Érdemes pedig minderre nagy figyelmet fordítani, hiszen az óvodásokhoz elvittek dobszerelést, ütőhangszereket, és a negyvenöt perces foglalkozásokat a gyerekek nagyon élvezték. Az erről készült videót a szülőknek is odaadták, hogy lássák, talán érdemes lenne mindezzel foglalkozniuk...

Nyomtatott sajtó helyett Facebook

Belgiumból érkezett a konferenciára Wim Wabbes, a genti Kunstencentrum zenei igazgatója, ahol több száz férőhelyes termek várják a publikumot. Gent egyetemi város, ezért igyekeznek olcsó kávézókkal, wifivel becsalogatni az épületbe a fiatalokat. Sok családi programot is szerveznek, és a gyerekek közül sokan vissza is járnak a programokra. „Közel kell kerülni a közönséghez. Nem elég csak a fesztiválra rászervezni, ahhoz, hogy azon a programsorozaton legyenek érdeklődők, már egy esztendővel előtte is dolgozni kell. De ezt a publikumot meg kell tartani” – véli. Nagyon fontosnak tartja, hogy a muzsikások se hahniként fogják fel a fellépést, ne rutinból, hanem lelkesedéssel játszanak, ragadják magukkal a közönséget. „Kommunikálni kell a publikummal. Fontosak a brosúrák, de az is nagyon lényeges, hogy a Facebookon is akadjanak minderről anyagok, mert ezen a csatornán jut el az információ a legkönnyebben a fiatalokhoz. Magam írok a próbákról, a kulisszatitkokról a közösségi oldalra, és ez sokaknak kelti fel az érdeklődését a koncert iránt. Az online megjelenésre, az interaktivitásra szintén szükség

van. A nyomtatott sajtó ugyanis egyre jobban visszaszorul, de az internetes média még nem tölti ki az így keletkezett űrt. S ha a fiatalok írnak a koncertélményeikről, ezeknek is helyet biztosítunk. Lényeges emellett az atmoszféra is, a helyhez kötődés – teszi hozzá. Ahogy azt is fontosnak tartja, hogy különleges helyszíneket találjanak, amelyek egyedi élményt adnak. Ezáltal a „keményebb zenei műfajok” iránt is befogadóbbakká válik a publikum, de diákok esetében az árképzés szintén nagyon lényeges.

Kapcsolat a zenével

A Banlieues Bleues zenei műhelyeit, workshopjait szervező, a közönségkapcsolatokért és a látogatókért felelős Stéphanie Touré Párizs mellől érkezett. Egy nagyon rossz hírű környékről, jött, amelyet a francia főváros legveszélyesebb kerületeként tartanak számon. Főleg afrikai és ázsiai bevándorlók élnek itt, köztük sok fiatal. Azért a jazz-zel próbálnak eljutni a helyiekhez, mert ez a műfaj sokak számára a szabadságot jelképezi. A zenei műhelyek, workshopok sok éve működnek, s nemcsak a fellépés a fontos, hanem az is, hogy az érkező zenészekkel a közönség beszélgesen. Hogy valóban kapcsolatuk legyen a zenével. Ennek jegyében olyan zenei projektek születtek, melyekben a gyerekek betanultak és előadtak egy darabot, neves művész vezetésével, vagy a koncertező zenészek muzsikálnak együtt a hangversenyen a helyiekkel. A gyárépületből zenei stúdió született, ahol workshopokat tartanak. A fiatalok saját újságot készítenek, interjúznak a művészekkel, s ezekből a beszélgetésekből már könyv is született. Igyekeznek minden módon bevonni a kerület lakóit. Évente harminc projekt születik, s ezek több ezer embert érintenek.

Mesterkurzus mindenkinek

A London Jazz Festival igazgatója, Katrina Duncan arról beszélt, hogy nagyon fontosnak tartják, és különféle módokon segítik a közönség, különösen a fiatalok kapcsolatteremtését a zenével. A koncertek előtt beszélgetéseket, az átlagembereknek szóló

mesterkurzusokat is tartanak, különleges zenei találkozókat szerveznek iskolásoknak. „A zene örömét kell átadni. Többet kell tenni annál, mint csupán prezentálni az alkotásokat.” – vélekedett. Angliában komolyan támogatják a zenei nevelést. Végeztek egy olyan kutatást is, amely kimutatta, hogy a zenei nevelés felgyorsította a gyerekek fejlődését egyéb téren is. Ezért a muzsikát el

kell juttatni a szélesebb rétegekhez. Ennek alapján kell megválogatni a koncerthelyszíneket, meghatározni a jegyárakat. Több tízezer közönséget sikerült így építeniük, de még online-közvetítéseik is vannak, amelyek milliókhoz jutnak el. Együttműködnek a BBC-vel is. A koncerten túl címmel rendeznek ingyenes beszélgetéseket a hangversenyek előtt, amelyeken interjú készül a zenészekkel, de akadnak előadássorozatok is játékos kérdésekkel. Mozgósínpadokkal szintén igyekeznek eljutni városszerte a publikumhoz. Kifejezetten családi koncerteket is rendeznek, amelyen nem probléma, ha a gyerek elunja magát. Azt is megtanítják, hogyan kell viselkedni a hangversenyeken. Az igazgatónő fontosnak tartja, hogy olyan művészeket válasszanak, akik képesek a kommunikációra, s akár a produkcióba is képesek bevonni a publikumot. Azáltal is igyekeznek az ifjabb korosztályt megszólítani, hogy használják a twittert, a Facebookot, s a program összeállításban részt vesz egy fiatalokból álló bizottság is.

R. Zs.

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

PRÓBAJÁTÉKOT hirdet

II. HARSONA FÉLÁLLÁSRA

A próbajáték ideje:
helye:

2010. szeptember 20. (hétfő) 10.00 óra
Zenekari színház (3525 Miskolc, Fábíán u. 6/a)

A próbajáték anyaga:

• David: Esz-dúr harsonaverseny – I. tétel

Zenekari állások (kijelölt részek):

- Mozart: Requiem – Tuba mirum
- Saint-Saëns: III. „Orgona” szimfónia lassú tétel (I. harsona szóló)
- Bartók: Concerto I. tétel
- Kodály: Hány – szvit Napóleon csatája „6”-tól
- Wagner: Lohengrin III. felvonás
- Wagner: A walkür III. felvonás I. jelenet
- Rossini: A tolvaj szarka – nyitány
- R. Korszakov: Seherezádé II. harsona szóló

Jelentkezés: írásban, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!)
2010. szeptember 15-ig levélben, vagy személyesen a zenekar irodájában
(cím: 3525 Miskolc, Fábíán u. 6/a).

A zenekari szólamok kottái az irodában átvehetők, ill. igényelhetők
H.–Cs.: 9–16, P.: 9–12 óra között a 46/323-488-as telefonszámon.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít.
Bérezés: Kjt. szerint. Egyéb juttatás: étkezési hozzájárulás

Sikeres próbajáték esetén a munkaszerződés megkötésének a feltétele az érvényes erkölcsi bizonyítvány bemutatása.

Miskolc, 2010. május 26.

Szabó Péter
igazgató